

ת"פ 40582/08/18 - מדינת ישראל נגד ר' מ'

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 40582-08-18 מדינת ישראל נ' מ'

כבוד השופטת אחינעם צוריאל	בפני
המאשימה	בעניין:
מדינת ישראל	
ע"י ב"כ עוה"ד גל גבאי	
נגד	
הנאשמים	
ר' מ'	
ע"י ב"כ עוה"ד רינת יהב	

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו ביום 12.4.21 במיוחס לו בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירה של איומים, לפי ס' 192 לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ועבירה של תקיפה סתם - בן זוג, לפי ס' 382(ב) לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, במועדים הרלוונטיים לכתב האישום היו הנאשם והמתלוננת נשואים זה לזה. ביום 13.4.18, בדירתם בבאר שבע, פרץ ויכוח בין הנאשם למתלוננת, ומשסירבה המתלוננת לחתום על מסמכי הגירושין, תקף אותה הנאשם בכך שדחף אותה באמצעות ידיו. מיד ובסמוך איים הנאשם על המתלוננת בפגיעה שלא כדין בגופה באומרו: "**אני אפגע בך**", וכל זאת בכוונה להפחידה או להקניטה.

2. הצדדים הגיעו להסדר לפיו הנאשם יודה בכתב אישום מתוקן ויורשע על פיו. הנאשם ישלח לשירות המבחן לקבלת תסקיר, אשר יבחן אף את בקשתו לביטול ההרשעה. ככל והתסקיר יהיה חיובי, התחייבה המאשימה לאמץ את המלצותיו לעניין ביטול ההרשעה.

תסקירי שירות המבחן

3. בעניינו של הנאשם הוגשו ארבעה תסקירים.

ביום 14.10.21 הוגש תסקיר חלקי לפיו, הנאשם בן 37, נשוי בשנית ואב לשלושה ילדים מהמתלוננת וכן ילדה עמוד 1

מנישואיו השניים. הנאשם משרת בשירות קבע בתפקיד קצין אספקה בבה"ד 1. משפחת המוצא של הנאשם הינה משפחה נורמטיבית, ולו קשר קרוב עם הוריו. שירות המבחן עתר לדחייה בת חודש ימים על מנת להשלים את איסוף הנתונים.

ביום 23.11.21 הוגש תסקיר נוסף לפיו שירות המבחן התרשם כי הנאשם נוטה לייפות את קשייו בתיאורו את הקשר הזוגי עם המתלוננת, וניכר כי הוא מתקשה בבחינה עצמית של התנהלותו בקשר הזוגי במצבי אי הסכמה. הנאשם הודה בפני שירות המבחן באופן חלקי בביצוע העבירות ולקח אחריות חלקית על מעשיו. לדבריו, התנהגותו האלימה הינה פועל יוצא של התנהגותה המקדימה של המתלוננת. לדברי שירות המבחן, לנאשם צורך בהצגה עצמית חיובית, חשיבה נוקשה, סף תסכול נמוך, צרכי שליטה גבוהים ומשאבים מועטים להתמודדות עם מצבי קונפליקט. ניכר כי אינו פנוי לערוך בדיקה עצמית ביקורתית. המתלוננת מסרה כי הקשר ביניהם כיום מצומצם, והביעה עמדתה בדבר הצורך של הנאשם בטיפול. הנאשם סירב להשתלב בהליך טיפולי, ניכר כי מתקשה לראות את הפגיעה שלו במתלוננת ותופס עצמו כקורבן. בשל סיכון להתנהגות בלתי מוסתת בקשרים זוגיים במצבי משבר, וזאת ללא הליך טיפולי, ובשל לקיחת אחריות חלקית, שירות המבחן לא בא בהמלצה לביטול הרשעתו, והמליץ על ענישה בדמות צו של"צ.

ביום 31.3.22 נעתר בית המשפט לבקשת ההגנה לקבל הבהרות משירות המבחן וזאת בשל העדר עמדת המתלוננת מחד גיסא וציטוט "סתום" משיחה טלפונית עימה מאידך גיסא, וכן בשל העדר התייחסות לנזק שיגרם לנאשם מהרשעתו בדיון. על אף התנגדות המאשימה, נעתר בית המשפט לבקשה אך ורק לצורך קבלת הבהרה בענין עמדת המתלוננת, שכן דחיית הדיון התבקשה בכל מקרה לצורך קבלת חוות דעת ממונה.

ביום 29.6.22 התקבל תסקיר משלים, לפיו הנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול. לדברי שירות המבחן, ניכר כי מדובר בנכונות הנובעת ממניעים חיצוניים עקב ההלך המשפטי המתנהל נגדו, אך על אף האמור עתר לדחייה של 4 חודשים לאפשר לנאשם להשתלב בהליך טיפולי.

ביום 6.11.22 הוגש תסקיר משלים נוסף לפיו הנאשם החל להשתלב בקבוצה טיפולית המיועדת לגברים אשר נהגו באלימות כלפי בנות זוגן, והשתתף בשלושה מפגשים בלבד. הנאשם מסר כי אינו מתאים לקבוצה ואינו מבין את סיבת השתתפותו, שכן כיום קיים קשר חיובי הן עם אשתו והן עם המתלוננת. שירות המבחן התרשם כי הנאשם אינו פנוי לטיפול מעמיק, ואינו מצליח לבחון את דפוסי התנהלותו, ועל כן התנה את המלצתו לדחיית הדיון בכך שהנאשם יביע נכונות להשתתף בהליך טיפולי. לחלופין, חזר על המלצתו לענישה בדמות 200 שעות של"צ.

בית המשפט דחה את בקשת ההגנה לקבלת תסקיר נוסף בשל רצונו של הנאשם לעבור לטיפול פרטני, שכן מתסקירי שירות המבחן עולה כי על אף תקופות הדחייה המשמעותיות הנאשם עדיין אינו בשל לטיפול משמעותי.

ראיות לעונש

4. מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת קרמינולוגית פרטית (נ/1), המלצות ממפקד בית הספר לקצינים ומרע"ן סיוע מנהלתי בבה"ד 1 (נ/2), לפיהן הנאשם משרת בבה"ד 1 מזה 18 שנים, והוא בעל מוסר עבודה גבוה ומסירות לתפקיד. עוד הוגשו פקודות מטכ"ל (נ/3), ומכתב מטעם המתלוננת (נ/4).

המתלוננת מסרה במכתבה כי המעשים האלימים של הנאשם כלפיה לא נשכחו, אך ניכר שהנאשם עשה שינוי בחייו, והתנצל על התנהגותו. לדבריה, בתקופה הרלוונטית לאישום הם היו במצב רגשי סוער. כיום, היחסים תקינים, כל אחד פנה לדרכו והנאשם אב מסור לילדיו. המתלוננת הביע חשש שהרשעה תיפגע בקשר עם הילדים ותשפיע עליהם, ועל כן ביקשה להימנע מהרשעתו.

5. עורכת חוות הדעת (נ/1), הגב' דוידיאן, מנהלת מרכז "הזדמנויות" לאבחון וטיפול בעוברי חוק, העידה בפני בית המשפט. לדבריה, לאחר שפגשה בנאשם ושוחחה עם המתלוננת, ערכה חוות דעת בעניינו. נמסר כי הנאשם התקשה להשתלב בקבוצה הטיפולית, אשר הוצעה מטעם שירות המבחן אך אינה מתאימה לכל אחד. על פי חוות הדעת לנאשם קושי בארגון האישיות המתבטא בתת תפקוד ביחסים בינאישיים במצבי לחץ ותסכול. ביחס לעבירות, הנאשם מבטא הבנה לחומרת מעשיו אך נוטה למזערם ולייחס להם הדדיות. נמסר כי התנהגותו התוקפנית היתה דרך התמודדות עם תסכולים, יש מקום להעמיק את תובנותיו ביחס לחלקיו התוקפניים ולפתח מיומנויות אמפתיה כלפי נפגעת העבירה, ועל כן יש צורך בטיפול מעמיק. הומלץ להתחיל בטיפול פרטני, ולאחר שיבשילו התנאים, יש לשלבו בטיפול קבוצתי תחת צו מבחן. על פי חוות הדעת רמת המסוכנות להישנות אלימות היא נמוכה - בינונית, וככל שיקבל הנאשם מענה טיפולי הולם תופחת מסוכנותו. כמו שירות המבחן אף עורכת חוות הדעת התרשמה כי לנאשם מוטיבציה טיפולית ראשונית וחיצונית בין היתר בשל ההליך המשפטי והשלכותיו. בסופו של יום חוות הדעת המליצה לבטל את הרשעת הנאשם ולשלבו בטיפול פרטני, שכן אם יורשע עלול להידחק לשולי החברה ולאבד את מקור פרנסתו ובכך יפגעו באופן עקיף אף ילדיו ורעייתו לשעבר.

טענות הצדדים

6. המאשימה בטיעוניה עמדה על הפגיעה בערכים המוגנים, בתחושת הביטחון של המתלוננת, בשלמות גופה, כבודה וחירותה, והפגיעה בשלמות התא המשפחתי. המאשימה טענה כי מידת הפגיעה בערכים המוגנים הינה משמעותית, שכן העבירות בוצעו בביתם המשותף, במקום שאמור להיות מבטחה ומבצרה של המתלוננת. המאשימה הפנתה לתסקירי שירות המבחן, מהם עולה כי הנאשם נוטה לייפות את קשייו ומאפייניו, מתקשה בבחינה עצמית של התנהלותו בקשר, ומשליך את האחריות על המתלוננת, כפי שעולה אף מחוות הדעת הפרטית, שהגיש מטעמו. ניכר כי הנאשם חש שנגרם לו עוול. עוד הדגישה המאשימה את הצהרת נפגעת העבירה, כפי שעולה מן המכתב מטעם המתלוננת, ומחוות הדעת מטעם ההגנה. למתלוננת נותרה צלקת נפשית מהתנהגותו האלימה של הנאשם כלפיה, על אף שלדבריה לא תמצא כל מזור בהרשעת הנאשם. המאשימה עתרה להעדיף את המלצות שירות המבחן על פני חוות הדעת הפרטית מטעם ההגנה והפנתה לפסיקה לפיה בית המשפט העליון מכיר במעמדו המיוחד של שירות המבחן המעוגן בדין. המאשימה סבורה כי בשל חומרת העבירות, בהיותן עבירות של אלימות במשפחה אין מקום לביטול הרשעת הנאשם, מה גם שנטילת האחריות של הנאשם חלקית. כמו כן נטען, כי על אף שסביר להניח כי העסקתו של הנאשם בצה"ל תופסק, הנאשם צעיר ובריא, ואף קרוב לגיל הפרישה של אנשי הקבע, ועל כן הנזק

שיגרם לו מתון, שכן יש באפשרותו למצוא תעסוקה חליפית. לשיטת המאשימה, מתחם העונש ההולם הנע בין מספר חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ל-10 חודשי מאסר בפועל. לדידה, בעניינו של הנאשם לא קיימים שיקולי שיקום המצדיקים סטייה ממתחם העונש ההולם, שכן הנאשם עוד לא החל בטיפול פרטני, אין לדעת אם יתמיד בו ומה יהיו תוצאותיו. בשים לב להעדר עבר פלילי, הודאתו בכתב האישום המתוקן והחיסכון בזמן השיפוט, עתרה המאשימה לגזור את דינו של הנאשם ברף הנמוך של המתחם ולהטיל עליו מספר חודשי מאסר לריצוי עבודות שירות בצירוף ענישה נלווית.

7. ב"כ הנאשם בטיעוניה עתרה לביטול הרשעתו של הנאשם. לדבריה, האלימות המיוחסת לנאשם הינה ברף נמוך ועל רקע סכסוך גירושין, ולא בכדי התחייבה המאשימה לקבל את המלצות התסקיר ככל ויהיה חיובי. בניגוד לפסיקה אליה התייחסה המאשימה, חוות הדעת הפרטית שהוגשה מטעם ההגנה מקיפה, רצינית, ומקצועית. מחוות הדעת הפרטית עולה כי הנאשם מעוניין בטיפול ואף מבקש לממן אותו מכיסו. עוד נטען כי בשנים האחרונות קיימת נטייה בבתי המשפט לרכך את "הלכת כתב", ומקרים רבים מסתיימים באי הרשעה אף ללא נזק קונקרטי. נטען כי בהתאם לפקודות המטכ"ל הנאשם יפוט מרעיונותיו אם יורשע, ומכיוון שאין לו כל משלח יד אחר או הכשרה מתאימה הנאשם עלול למצוא עצמו ללא מקור פרנסה. ב"כ הנאשם הפנתה לעמדת המתלוננת, אשר מעוניינת בביטול הרשעת הנאשם מתוך דאגה לילדיהם המשותפים. לשיטת ההגנה, המלצת שירות המבחן נבעה מהקושי של הנאשם להיות חלק מקבוצה בה משתתפים עבריינים, נאשמים בעבירות חמורות בהרבה, שאינם מקבוצת השווים שלו. הנאשם לוקח אחריות מלאה על מעשיו ואף התנצל בפני המתלוננת, מדובר באירוע יחיד, זר לאורחות חייו וכך גם ההליך הפלילי, וזה הרקע, בין השאר, לקשייו לשתף פעולה עם שירות המבחן. ב"כ הנאשם הפנתה לסעיף 45ה(1), לפקודת שירות הקבע בצה"ל 3.0501, לפיה קיימת סכנה ממשית להמשך העסקתו, ועל כן עתרה להעדיף את המלצת חוות הדעת על פני תסקירי שירות המבחן.

דברי הנאשם

8. בדבריו לבית המשפט אמר הנאשם כי הוא לוקח אחריות על המקרה והתנצל בפני המתלוננת. הנאשם ביקש להתחשב בו, שכן פיטוריו מהצבא יובילו לפגיעה בפרנסת המשפחה.

דין והכרעה

עתירת הנאשם לביטול ההרשעה

9. טרם אפנה לקביעת מתחם העונש ההולם אדון בבקשתו של הנאשם לביטול הרשעתו. על פי ההלכה, האינטרס הציבורי מחייב כי מי שנמצא אשם בדין יורשע בעבירות שיוחסו לו. זהו הכלל, והימנעות מהרשעה שמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן.

"הכלל הוא שיש להרשיע נאשם שעבר עבירה, ומי שטוען את ההיפך שומה עליו לשכנע את בית המשפט ששיקולי השיקום גוברים במקרה האינדיבידואלי על השיקולים שבאינטרס הציבורי"

[ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (21.8.97) (להלן: "הלכת כתב").]

10. כידוע, בעקבות "הלכת כתב" "הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל".

11. ב"כ הנאשם עתרה לביטול הרשעתו של הנאשם נוכח הפגיעה המינורית בערכים המוגנים במעשיו של הנאשם. לטענת ההגנה, מדובר בתקיפה ברף נמוך הסובלת ביטול הרשעה. עוד נטען כי הנאשם בשירות קבע בצה"ל והרשעתו תוביל לפיטוריו ולפגיעה בפרנסת משפחתו.

12. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים לאור הכללים בפסיקתו של בית המשפט העליון, מצאתי כי אין לבטל את הרשעת הנאשם ולהותיר אותה על כנה.

13. באותה "הלכת כתב" הציע כב' הש' לזין מספר מבחני עזר על מנת להכריע בשאלת ביטול הרשעה. חלק מן המבחנים שהוזכרו הם: חומרת העבירה והנסיבות שבהן בוצעה, מידת הפגיעה של העבירה באחרים, הסבירות שהנאשם יעבור עבירות נוספות, אם ביצוע העבירה על ידי הנאשם משקף דפוס של התנהגות כרונית, או המדובר בהתנהגות מקרית ויחסו של הנאשם לעבירה, האם נוטל הוא אחריות לביצועה, האם הוא מתחרט עליה, ועוד.

14. תנאי מקדים, אם כן, לדיון בבקשת נאשם לביטול הרשעתו היא לקיחת אחריות מצידו והפנמת הפסול במעשיו. בפני בית המשפט הונחו מספר תסקירים מטעם שירות המבחן אשר חווה דעתו על גורמי הסיכוי והסיכון בהתנהגותו ותפיסותיו של הנאשם. מתסקירי שירות המבחן עולה כי הנאשם נטל אחריו למעשיו באופן חלקי, והוא מתקשה בבחינה עצמית של התנהלותו. לעמדת הנאשם, התנהגותו האלימה הינה פועל יוצא של התנהגותה המקדימה של המתלוננת. ניכר כי הנאשם מתקשה לראות את הפגיעה שלו במתלוננת ותופס עצמו כקורבן. בראשית הדרך סרב הנאשם לקחת חלק בהליך טיפולי, ובהמשך הביע נכונות להשתלב בטיפול, על אף שניכר כי מדובר בנכונות הנובעת ממניעים חיצוניים עקב ההליך המשפטי המתנהל נגדו. בסופו של יום, בהעדר בשלות לטיפול מעמיק, שירות המבחן לא בא בהמלצה לביטול הרשעת הנאשם.

15. למעשה, חוות הדעת הפרטית שהוגשה מטעם ההגנה, לא חלקה באופן מהותי על הניתוח המקצועי שערך שירות המבחן בנוגע לאישיותו של הנאשם, דפוסי התנהגותו ותפיסתו את האירוע מושא כתב האישום. עם זאת, ועל אף "מוטיבציה חיצונית וראשונית" בלבד, הומלץ לשלבו בטיפול פרטני ולהימנע מהרשעתו בדיון.

16. בנסיבות אלה, תוך ששקלתי הן את המלצת שירות המבחן והן את חוות הדעת היסודית שהוגשה מטעם ההגנה, סבורה אני כי אין מקום להיעתר לבקשת הנאשם לביטול הרשעתו. וזאת בשל יחסו של הנאשם לעבירה ונטילת אחריות חלקית בלבד.

17. יתרה מזאת, בעבירות בהן הורשע הנאשם קיים אינטרס ציבורי משמעותי בהרתעת היחיד והרבים. להרשעה מסר חברתי המוקיע את ביצוע העבירה, ומבטא את הפגיעה בערכים המוגנים. הימנעות מהרשעה מעבירה מסר פייסני ומטעה ביחס לפגיעה בערכים המוגנים ולחשיבותם. כפי שצוין, אמנם הפגיעה בערכים המוגנים אינה מן החמורות, ישנם מעשים חמורים יותר, עם זאת, אין מדובר במעשים אשר עולים בקנה אחד עם הימנעות מהרשעה.

18. מדובר בעבירות אלימות במשפחה, שאינן מן החמורות. במספר רב של מקרים צוין בפסיקה הקושי בביטול הרשעה בעבירות של אלימות במשפחה. (ראו למשל: רע"פ 8755/21 פלוני נ' מדינת ישראל (23.12.21) - נאשם שסיים לימודי רפואה, תקף את אשתו וגרם לה חבלות, וכן רע"פ 6485/20 לישי ביטון נ' מדינת ישראל (11.1.2021)). כבוד השופט כבוב קבע אך לאחרונה ברע"פ 6002/22 ריאבנקו נ' מדינת ישראל (19.9.22), בנסיבות בהן הורשע הנאשם בכך שצבט את אשתו בחוזקה, ועיקם את ידה:

"בית משפט קמא עמד על כוונת המחוקק הנשקפת מסעיף 382 לחוק העונשין, לפיו יש להשית ענישה מוכפלת על עבירה של תקיפה, כאשר העבירה מבוצעת כלפי בני משפחה, לרבות בני זוג. החמרה זו מבטאת את שאט הנפש כלפי עבירות אלימות שמבוצעות בבני זוג, תופעה שמחייבת הרתעה אפקטיבית על מנת לגדועה מן השורש. אמנם, מעשי המבקש אינם ברף הגבוה של החומרה בתוך גדר סעיף האישום, אך קביעה כי סוג העבירה בו הורשע המבקש היא כזו המאפשרת לוותר על ההרשעה מבלי לפגוע בשיקולי ענישה אחרים - זו קביעה שאינה עולה בקנה אחד עם הדין הנוהג."

19. לטעמי, הנאשם אף לא הוכיח קיומו של נזק קונקרטי וממשי לסיכויי שיקומו. ב"כ הנאשם הפנתה לסעיפים הרלוונטיים בפקודת המטכ"ל לשירות קבע בצה"ל מס' 3.0501, לפיה רשויות הצבא יוכלו ליזום את התרת התחייבותו של חייל לפני תום תקופת השירות, בין השאר, אם הפרקליט הצבאי הראשי או סגנו חיוו דעתם כי יש מקום לשקול את התרת התחייבותו, אם החייל הורשע בעבירה שיש עמה קלון או בעברה שיש בה חריגה מאמות המידה הנדרשות מחייל בשירות קבע בדרגתו או במעמדו בצבא. מסעיפים אלו עולה כי הדבר מסור לשיקול דעת הגורמים המוסמכים בצה"ל. ההחלטה נתונה בידי ראש אכ"א יחד עם המלצה של ועדה מייעצת, וניתן לערער על החלטתו לרמטכ"ל. יודגש כי אף חקירה תלויה ועומדת נגד חייל או התנהגות שאינה הולמת הינה עילה להתרת התחייבותו, ועל אף האמור לא פוטר הנאשם מעבודתו.

20. אין חולק כי הרשעה פוגעת בכל אדם נורמטיבי ועלולה לפגוע באפשרויות קידומו ותעסוקתו בעתיד. עם זאת, אל לו לבית המשפט לשים עצמו בנעליו של הגורם המוסמך בצה"ל. הטענה שההרשעה תסכל את אפשרות הנאשם להמשיך את עבודתו בצה"ל לא הוכחה. הפקודה אינה מונעת את המשך העסקתו של

הנאשם אלא מדובר בעניין המסור לשיקול דעת הגורמים המוסמכים. יש להניח כי הרשעת הנאשם בעבירות ונסיבות ביצוען יהיו גורם משמעותי כאשר תיבחן המשך העסקתו בצה"ל. עם זאת, יעמדו לנגד עיני הגורמים המוסמכים כלל נתוניו, לרבות הרושם החיובי שהצטבר בכל שנות עבודתו, כפי שמעידים מכתבי ההמלצה שהונחו בפניו, והעובדה שהמשיך לשמש כאיש קבע מאז הוגש כתב האישום. חזקה על הגורמים המוסמכים כי ישקלו את מכלול הנתונים טרם קבלת כל החלטה בעניין המשך העסקתו.

21. הדבר עולה בקנה אחד אף עם פסיקת בית המשפט העליון אשר קבע בשורה של פסקי דין כי במקרים בהם הרשעה עלולה למנוע מנאשם להמשיך לעסוק במשלח ידו, יש להותיר את ההחלטה בעניין לגורמים המוסמכים. כך לגבי נאשם שלמד משפטים (רע"פ 841/20 מוסא אלדין נ' מדינת ישראל), מורה במשרד החינוך (עפ"ג חי') 59168-12-16 ספא נסרה נ' מדינת ישראל), סטודנט לרפואה (רע"פ 5018/18 עומר בוזגלו נ' מדינת ישראל), רופא שאיים על אשתו (רע"פ 1/15 פנחס כצמן נ' מדינת ישראל) וכן נאשם בעל רישיון לעסוק בתיווך ובעל רישיון לשמש כמדביר (רע"פ 1240/19 עופר בר לוי נ' מדינת ישראל)

22. אף אם אפנה לשיטת "מקבילית הכוחות", אשר באה לידי ביטוי בפסיקת בתי המשפט המחוזיים לאחרונה ולפיה:

"ככל שמעשה העבירה חמור יותר, נדרש הנאשם להוכיח פגיעה קונקרטית ולא יהא די בתרחיש תיאורטי או אף בהוכחת מידת ודאות קרובה לקיומו של נזק קונקרטי. מנגד, ככל שמעשה העבירה קל יותר, אפשר כי בית המשפט יטה להסתפק בהוכחת פגיעה כללית יותר". ((עפ"ג (מחוזי ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיע נ' מדינת ישראל (30.12.20), וכן ע"פ (מחוזי מרכז) 26443-03-15 גוטרמן נגד מדינת ישראל (30/08/15); ע"פ (מחוזי ב"ש) 61054-07-21 חמו נגד מדינת ישראל ((07/11/21).

התוצאה תהיה דומה. זאת מאחר שגישה זו מתאפשרת אך בתנאי שמלכתחילה "סוג העבירה, על נסיבותיה, מאפשר לוותר על ההרשעה מבלי שיהא בכך כדי לפגוע פגיעה חמורה באינטרס הציבורי". בשים לב לעבירות בהן הורשע הנאשם, אשר בוצעו בתוך התא המשפחתי, ומאחר והנאשם נטל אחריות חלקית למעשיו, ולא הביע נכונות כנה ואמיתית להירתם להליך טיפולי, הימנעות מהרשעה תפגע באופן חמור באינטרס הציבורי ובשיקולי גמול והרתעה.

23. בסיכומי של דבר מצאתי לדחות את בקשתו של הנאשם לביטול הרשעתו.

קביעת מתחם העונש ההולם:

24. מתחם העונש ההולם למעשה העבירה נקבע בהתאם לעקרון ההלימה, ולפיו נדרש יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש המוטל עליו ומידתו. ביישום עקרון

ההלימה וקביעת מתחם העונש במקרה קונקרטי יתחשב בית המשפט בשלושת אלה: הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו, מדיניות הענישה הנהוגה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

25. הערכים המוגנים הינם ערכים של שלמות הגוף והנפש, כאשר לעבירות אלימות בתוך המשפחה, או בתוך התא הזוגי חומרה יתרה. מדובר בתקיפה בתוך מערכת זוגית סגורה, שצריכה להיות מבוססת על אמון הדדי, אהבה ורעות, וקיים קושי גדול בחשיפת העבירות. במקרים רבים המתלוננת קרועה בין מצב של אלימות לבין רצון לגונן ולשמור על התא המשפחתי. מדובר בעבירה המסבה נזקים קונקרטיים ופוטנציאליים, הן מבחינה פיזית והן בתחום הרגשי והנפשי.

26. כפי שנקבע ברע"פ 2486/19 נאטור נ' מדינת ישראל:

"עבירות אלימות נגד בן זוג פוגעות בשלמות גופו של בן הזוג, בביטחונו, בכבודו ובשלמות חייו. יש לייחס לעבירות אלו חומרה יתירה, באשר ככלל הן מתרחשות בין כתלי הבית באופן הסמוי מן העין, תוך ניצול פערי כוחות פיזיים בין בני הזוג, ולעיתים תוך ניצול תלות כלכלית ורגשית של בן או בת הזוג"

27. ברע"פ 6191/18 בלאל דראושה נ' מדינת ישראל (28.8.18) חזר בית המשפט העליון וקבע:

"כפי שנפסק, "עבירות האלימות והאיומים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי 'להוציא' את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העברין עצמו והן של עבריינים בכוח" (רע"פ 6577/09 צמח נ' מדינת ישראל (20.8.2009))"

28. כחלק מהמלחמה בנגע של תופעת האלימות במשפחה, רף הענישה, אותו ראוי שבית המשפט יתווה, הינו רף גבוה. בענין זה ראו דבריו של כב' השופט אלרון ברע"פ 6979/22 אולג דודקה נ' מדינת ישראל (30.10.22):

"בית משפט זה שב ועמד לא אחת על הצורך לנקוט במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה כלפי עבירות אלימות במשפחה בכלל, וכלפי עבירות אלימות בין בני זוג בפרט (רע"פ 8144/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 14 [פורסם בנבו] (7.12.2021)). לצד הנזק הפיזי אשר נגרם לקרבנות העבירה, עבירות מעין אלו פוגעות בתחושת הביטחון של בני המשפחה; הן מבוצעות בהיחבא ומקשות על גילויין והענשת העברין; ואף עלולות להסלים במהרה לכדי תוצאה טראגית של ממש, כפי שארע לא פעם (רע"פ 340/21 מסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 [פורסם בנבו] (28.1.2021))."

29. מידת הפגיעה בערכים הללו, בנסיבות בהן מדובר באירוע יחיד, ברף אלימות לא גבוה, ללא חבלה, אליו

נלווה איום שמטרתו הייתה להטיל על המתלוננת אימה ופחד, הינה ברף הבינוני-נמוך.

מדיניות הענישה הנהוגה

30. נקודת המוצא בקביעת העונש הראוי למעשיו של הנאשם היא העונש שקבע המחוקק בעבירת תקיפת בן זוג, והוא ארבע שנות מאסר. עיון בפסיקה בעבירות דומות מצביע על טווח ענישה מגוון. המאשימה ציינה בטיעוניה מספר פסקי דין לפיהן הוטלו על נאשמים עונשי מאסר בפועל. עיינתי בהם אך מדובר במקרים בהם התקיפה חמורה בהרבה מהמקרה דנן. ההגנה הגישה, בין השאר, שני פסקי דין של בתי משפט השלום ובהם בוטלה הרשעת הנאשמים בעבירות של תקיפת בת זוגם. להלן פסיקה שיש בה כדי להצביע על הענישה הנהוגת:

א. רע"פ 6002/22 אלכסנדר ריאבנקו נ' מדינת ישראל (19.9.22) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בביצוע עבירה של תקיפת בת זוג הגורמת חבלה של ממש. לאחר ויכוח בין הנאשם למתלוננת, בעוד בתה הקטינה בדיה של המתלוננת, צבט אותה הנאשם בצווארה בחוזקה. בהמשך אחז בידה וסובב אותה אל מאחורי גופה, והורה לה לצאת מהדירה. בית המשפט קבע מתחם של מאסר על תנאי עד שנה. ולאחר תסקיר חיובי גזר על הנאשם מאסר על תנאי, התחייבות כספית בסך של 5,000 ₪, 160 שעות שירות לטובת הציבור וכן צו מבחן למשך שנה. ערעור לבית המשפט המחוזי ורשות ערעור לעליון נדחו.

ב. רע"פ 7004/22 פלוני נ' מדינת ישראל (26.10.22) - בעת ויכוח בין השניים, הנאשם הרים את ביתם הפעוטה וכשהמתלוננת העירה לו על כך היכה אותה. המתלוננת שאלה אותו "למה אתה מרביץ לי", ואז הנאשם תקף אותה שוב בכך שהכה אותה במכת אגרוף בעין שמאל. כתוצאה ממעשיו, נגרמה למתלוננת נפחות בעינה השמאלית. בית המשפט קבע מתחם הנע בין 6 חודשי מאסר שאפשר וירוצו בעבודות שירות לבין 18 חודשי מאסר לצד ענישה נלווית, וגזר על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות בצירוף ענישה נלווית. ערעור הנאשם לבית המשפט המחוזי ורשות ערעור לעליון נדחו.

ג. ת"פ (שלום ב"ש) 49587-09-20 מדינת ישראל נ' יוסי קוקבנקאר (19.12.2022) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בתקיפת בת זוגללא גרימת חבלה. בעקבות ויכוח בין הנאשם למתלוננת דחף הנאשם את המתלוננת על המיטה בחדר השינה וסטר על פניה. בית המשפט קבע מתחם הנע בין תקופת מאסר קצרה שיכול וירוצה בעבודות שירות, לבין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, בצירוף מאסר מותנה, קנס ופיצוי. וגזר על הנאשם 45 ימי מאסר בעבודות שירות, מאסר מותנה, קנס ופיצוי. בהמלצת בית המשפט המחוזי חזר בו הנאשם מהערעור.

ד. ת"פ (שלום נצ') 27849-03-20 מדינת ישראל נ' מ' פ' (29.11.21) - בעת ויכוח בין השניים, תקף

הנאשם את המתלוננת בכך שסטר לה על פניה ודחף אותה למיטה. בניסיון המתלוננת לצאת מהבית, משך הנאשם בחוזקה בחולצתה, תפס בחוזקה את ידה השמאלית ומשך אותה לכיוונו. כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרם למתלוננת סימן אדום קל. בית המשפט קבע מתחם הנע בין מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות לבין 10 חודשי מאסר בפועל בצירוף עונשים נלווים, וגזר על הנאשם, נעדר עבר פלילי, מאסר על תנאי, צו מבחן למשך שנה והתחייבות.

ה. ת"פ (שלום ת"א) 4749-01-18 **מדינת ישראל נ' פלוני** (21.3.22) - הנאשם דחף את המתלוננת בניסיון לסלק אותה מהבית, ישבה המתלוננת על המדרגות מחוץ לביתה וחייגה למשטרה. לאחר מכן כשנכנסה חזרה לביתה, תקף אותה הנאשם והכה בה באמצעות מטען האופניים, כתוצאה מכך נגרמה לה חבלה בדמות המטומה במצחה. בית המשפט קבע מתחם הנע בין מאסר בן מספר חודשים שניתן לרצותו בעבודות שירות לבין 12 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם, נעדר עבר פלילי, מאסר למשך 4 חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות לצד ענישה נלווית.

ו. ת"פ (אשקלון) 34560-11-17 **מדינת ישראל נ' בן דוד** (12.2.20) - הנאשם הורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירת איומים ותקיפת בת זוג, כאשר איים על המתלוננת בפגיעה בה ותקף אותה בכך שאחז בידה ורצה להוציאה מהדלת. בית המשפט קבע מתחם הנע בין תקופת מאסר קצרה לשנת מאסר, וגזר על הנאשם 4 חודשי עבודות שירות ועונשים נלווים. גזר הדין אושר בערכאות הערעור, הן בבית המשפט המחוזי והן בבית המשפט העליון.

ז. ת"פ (שלום קרית גת) 23308-06-18 **מדינת ישראל נ' יצחק** (24.10.19) - הנאשם איים על בת זוגו בכך שאמר לה שאם תיגע בטלוויזיה הוא ישבור אותה. מיד ובסמוך ירק לעברה. המאשימה עתרה לענישה צופת פני עתיד בלבד. בית המשפט קבע מתחם הנע בין מאסר מותנה למספר חודשי מאסר בפועל, ובשל סיכוי ממשי לשיקום הנאשם ופגיעה אפשרית בפרנסתו בוטלה הרשעת הנאשם ובית המשפט הסתפק בהטלת התחייבות ותשלום הוצאות משפט.

ח. ת"פ (כס') 35735-06-16 **מדינת ישראל נ' פלוני** (23.5.18) - בעת ויכוח בין השניים, אחזה המתלוננת בחולצתו של הנאשם וצעקה עליו, הנאשם הכה בראשה בחוזקה באמצעות טלפון נייד. בית המשפט קבע מתחם הנע בין מאסר על תנאי עד ל-12 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם, בעל עבר פלילי בעבירה דומה עונש של 4 חודשי מאסר אשר ירצו בעבודות שירות לצד רכיבי ענישה נוספים.

ט. עפ"ג (מחוזי ים) 48832-10-15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (9.8.16) - נדחה ערעורו של המערער אשר הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירה של תקיפת בת זוג וצירף תיק נוסף בו הודה והורשע בעבירת איומים. על רקע ויכוח בין המערער לרעייתו הדף אותה המערער בכתפה באמצעות ידיו וכן שלח לה מסרון מאיים. מתחם הענישה ההולם לגבי עבירת תקיפת בת הזוג, נע בין מאסר על תנאי לצד צו שירות

לתועלת הציבור לבין שבעה חודשי מאסר בפועל; וכי מתחם הענישה לגבי עבירת האיומים, נע בין מאסר על תנאי לבין ארבעה חודשי מאסר. הנאשם נדון לשלושה חודשי מאסר בעבודות שירות.

31. בבחינת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, נתתי את דעתי לכך שמדובר באירוע יחיד, בלתי מתוכנן, אשר אירע על רקע סכסוך הגירושין ואינו מאפיין את מערכת היחסים.

נתתי דעתי לאופן התקיפה שאינו מן החמורים, לא מדובר בתקיפה חבלנית. עם זאת, יחד עם דחיפתה, איום הנאשם על המתלוננת כי יפגע בה. מדובר במעשה אלים ופוגעני לא פחות מן הפגיעה הפיזית.

הנזק הנפשי שנגרם למתלוננת ממעשי הנאשם עולה הן ממכתב המתלוננת, אשר הוגש מטעם ההגנה והן מחוות הדעת הפרטית מטעמה.

32. אציין כי, ככלל, בעבירות בהן הורשע הנאשם, במקרים דומים, יש לקבוע את תחתית מתחם הענישה במאסר קצר בעבודות שירות. עם זאת, לאור נסיבות ביצוע העבירות, כפי שפורטו לעיל, מצאתי לקבוע את מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם בין מאסר מותנה לצד צו של"צ ל-8 חודשי מאסר בפועל בצירוף ענישה נלווית.

בחינת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

33. במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם לחומרא או לקולא. הנאשם לא נטל חלק בהליך שיקומי למעט שלושה מפגשים בקבוצה טיפולית בה לא השתלב. יש לקוות כי על אף שבית המשפט לא נעתר להמלצה בחוות הדעת מטעם ההגנה, הנאשם אכן יחל בטיפול פרטני מטעמו, שכן גורמי המקצוע עמדו על הצורך הברור בכך.

34. הנאשם בן 39, ונעדר עבר פלילי. הנאשם הודה במיוחס לו, לקח אחריות, אף אם חלקית, והתנצל בפני המתלוננת.

עוד נתתי דעתי לפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו, ולנזק שעלול להיגרם לפרנסתו מהרשעתו בדיון, כפי שעולה אף מעמדת המתלוננת.

כמו כן, מאז ביצוע העבירה חלפו כחמש שנים, ויש לתת את הדעת לחלוף הזמן. עם זאת, כתב האישום הוגש בסמוך למועד ביצוע העבירות, וחלק ניכר מהדיונים נדחו פעם אחר פעם לבקשת ההגנה.

35. בנוסף לאמור לעיל, יש ליתן את הדעת לשיקולי הרתעת היחיד והרתעת הרבים. חברה שומרת חוק אינה יכולה להשלים עם אלימות מכל סוג שהוא בתוך התא המשפחתי או לגלות כלפיה סובלנות או סלחנות. אין כל ערך ברטוריקה המגנה אלימות כאשר אינה מגובה בענישה מרתיעה.

36.מצאתי כי יש למקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם, ובנוסף להשית עליו עיצום כספי, בדמות קנס ופיצוי לנפגעת העבירה. מעשיו של הנאשם מחייבים פיצוי הולם, שיהיה בו משום הכרה בנזק שנגרם לנפגעת העבירה. אחת התכליות של רכיב הפיצוי הוא **"יסוד של היטירות לעברין עצמו, שחיובו בפיצוי לטובת הנפגע עשוי לתרום לשיקומו"** (ע"פ 8745/08 פלוני נ' מדינת ישראל ואח'). הפיצוי הינו עונש חינוכי משלים, שיש בו כדי להמחיש לנאשם את מחיר מעשיו, ויסייע לו להפנים את אחריותו לנזקים שגרם.

סוף דבר

37. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים כמפורט לעיל, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. מאסר על תנאי לתקופה של 4 חודשים.

המאסר המותנה יופעל אם תוך תקופה של שלוש שנים מהיום, יעבור הנאשם כל עבירת אלימות.

ב. ניתן בזאת צו של"צ בהיקף של 300 שעות.

שירות המבחן יגיש תוכנית של"צ לאישור בית המשפט תוך 30 יום.

הנאשם יבצע את עבודות השל"צ במשך שנה מהמועד שיקבע על ידי שירות המבחן.

הובהר לנאשם, כי אם לא ישתף פעולה עם שירות המבחן, או לא יתמיד בביצוע עבודות השל"צ, ניתן יהיה להפקיע את צו השל"צ ולהטיל עליו עונש אחר תחתיו.

ג. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 3,000 ₪ למתלוננת, ע"ת מספר 6. הפיצוי ישולם עד ליום 2.7.23.

ד. קנס בסך 1,000 ₪ או 10 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 2.7.23.

את הקנס/הפיצוי ניתן לשלם כעבור 3 ימים מהיום באחת מהדרכים הבאות:

- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il
- מוקד שירות טלפוני בשרות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון 35592* או בטלפון 073-2055000
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בהצגת בשוברי תשלום).

אני מבהירה לנאשם כי כל סכום שישולם על ידו ייזקף תחילה לטובת הפיצוי ורק לאחר השלמת מלוא הפיצוי ייזקפו התשלומים לזכות הקנס.

המזכירות תעביר העתק גזר הדין לשירות המבחן.

זכות ערעור כחוק.

ניתן היום, ט"ז אייר תשפ"ג, 07 מאי 2023, בהעדר הצדדים.